

Gemensamma författningssamlingen avseende hälso- och sjukvård, socialtjänst, läkemedel, folkhälsa m.m.

ISSN 2002-1054, Artikelnummer 2025-6-9609
Utgivare: Chefsjurist Pär Ödman, Socialstyrelsen

Socialstyrelsens föreskrifter om ändring i föreskrifterna och allmänna råden (HSLF-FS 2022:39) om våld i nära relationer;

**HSLF-FS
2025:40**

Utkom från trycket
den 26 juni 2025

beslutade den 27 maj 2025.

Socialstyrelsen föreskriver med stöd av 18 kap. 1 § 5 och 6
och 5 § socialtjänstförordningen (2025:468)

dels att 1 kap. 3 §, 2 kap. 3, 9, 10 och 12 §§, 3 kap. 1 §,
5 kap. 1 §, 6 kap. 2, 4 och 5 §§, 7 kap. 3 och 10 § 4, 12 § 2 §§
och 8 kap. 2 § ska ha följande lydelse,

dels att rubrikerna i 2 – 6 kap. ska ha följande lydelse.

Vidare beslutar Socialstyrelsen

dels att de allmänna råden till 6 kap. 2 § ska upphöra att gälla,
dels att de allmänna råden i 2 kap. under mellanrubriken ”Stöd
och hjälp enligt 5 kap. 11 § SoL”, de allmänna råden i 3 kap.
under mellanrubrikerna ”Handläggning och uppföljning” samt
”Genomförande av insatser” och de allmänna råden i 5 kap. under
rubriken ”Utredning enligt 11 kap. 1 § första stycket SoL” ska ha
följande lydelse.

1 kap.

3 § Föreskrifterna i 1 – 6 kap. ska gälla för verksamhet som
omfattas av socialtjänstlagen (2025:400).

2 kap.

3 § Om socialnämnden har lämnat över genomförandet av insatser
enligt socialtjänstlagen (2025:400) till någon annan verksamhet, ska
nämnden fastställa hur den ska kontrolleras och följas upp.

Information om socialtjänsten enligt 6 kap. 3 § andra stycket SoL

Allmänna råd

Socialnämnden bör planera för hur grupper och enskilda, såväl vuxna som barn, ska nås med information om nämndens verksamhet för våldsutsatta, barn som bevittnat våld och våldsutövare.

Brottsofferstöd enligt 13 kap. 1 § SoL

Allmänna råd

Socialnämnden bör se till att de metoder som används för att ge stöd och hjälp till våldsutsatta och barn som bevittnat våld är utformade med utgångspunkt i bästa tillgängliga kunskap.

Socialnämnden bör såväl vid planering av verksamheten som i enskilda ärenden beakta den särskilda utsatthet eller sårbarhet som en våldsutsatt kan ha på grund av bl.a.

- ekonomisk situation,
- funktionsnedsättning,
- hedersrelaterad kontext,
- kön,
- könsöverskridande identitet eller uttryck,
- skadligt bruk eller beroende,
- sexuell läggning,
- tillhörighet till en nationell minoritet,
- utländsk bakgrund, eller
- ålder.

9 § Socialnämnden ska samverka för att samordna sina insatser så att de inte motverkar varandra.

Om insatser ges till flera personer i en familj, ska samtliga insatser samordnas. Vid samordningen ska behovet av trygghet och säkerhet hos de våldsutsatta och de barn som bevittnat våld beaktas.

Skyldigheten att samverka gäller med beaktande av bestämmelserna om sekretess i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och tystnadsplikt i socialtjänstlagen (2025:400).

10 § Socialnämnden ska samverka externt med berörda verksamheter, myndigheter och organisationer för att skapa förutsättningar för att samordna de olika aktörernas insatser och åtgärder så att de inte motverkar varandra.

Om insatser och åtgärder riktar sig till flera personer i en familj, ska nämnden även samverka för att skapa förutsättningar för att samordna samtliga insatser och åtgärder. Vid samordningen ska behovet av trygghet och säkerhet hos de våldsutsatta och de barn som bevittnat våld beaktas.

Skyldigheten att samverka gäller med beaktande av bestämmelserna om sekretess i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och tystnadsplikt i socialtjänstlagen (2025:400).

12 § När en person har behov av insatser både från socialtjänsten och från hälso- och sjukvården finns det bestämmelser i 10 kap. 8 § socialtjänstlagen (2025:400) om att kommunen tillsammans med regionen ska upprätta en individuell plan.

3 kap.

1 § Bestämmelser om att socialnämnden ska använda handläggare som har avlagt svensk socionomexamen eller annan motsvarande utbildning för att utföra vissa uppgifter i socialtjänsten som gäller barn och unga finns i 25 kap. 1–3 §§ socialtjänstlagen (2025:400).

Kompetens hos personalen enligt 5 kap. 3 § SoL

Handläggning och uppföljning

Allmänna råd

Den personal som arbetar med handläggning och uppföljning av alla slags ärenden som gäller enskilda enligt socialtjänstlagen (2025:400) bör ha kunskap om våld och andra övergrepp av eller mot närstående samt ha förmåga att omsätta kunskapen i det praktiska arbetet.

Om ärendena gäller våldsutsatta barn och barn som bevittnat våld, bör personalen dessutom ha kunskap om

- hur man för samtal med ett barn om våld och andra övergrepp, och
- vilka konsekvenser det kan få för ett barn att utsättas för eller bevittna våld eller andra övergrepp av eller mot närstående.

Om ärendena gäller våldsutsatta vuxna, bör personalen ha socionomexamen.

Genomförande av insatser

Allmänna råd

Den personal som genomför insatser enligt socialtjänstlagen (2025:400) bör ha kunskap om våld och andra övergrepp av eller mot närstående för att kunna uppmärksamma om en person är våldsutsatt och se till att denne får stöd och hjälp för sin våldsutsatthet.

I verksamheter som är särskilt inriktade på att ge stöd och hjälp till våldsutsatta och våldsutövare bör personalen även ha förmåga att omsätta kunskapen i det praktiska arbetet.

4 kap.

Utredning enligt 14 kap. 2 § SoL

Allmänna råd

I ett ärende som gäller en våldsutsatt vuxen bör socialnämnden, med anledning av våldet, bl.a. utreda

- den vuxnas behov av stöd och hjälp akut,
- våldets karaktär och omfattning,
- våldets konsekvenser för den vuxna,
- hur den vuxna hanterar sin situation,
- hur den vuxnas nätverk ser ut,
- om den vuxna som är förälder behöver stöd i sitt föräldraskap, och
- den vuxnas behov av stöd och hjälp på både kort och lång sikt.

5 kap.

1 § Av 14 kap. 2 § socialtjänstlagen (2025:400) följer att om socialnämnden får information om något som skulle kunna leda till en åtgärd av nämnden, ska nämnden genast inleda en utredning.

Utredning enligt 14 kap. 2 § SoL

Allmänna råd

I ett ärende som gäller ett våldsutsatt barn eller ett barn som bevittnat våld bör socialnämnden, med anledning av våldet, bl.a. utreda

- barnets behov av stöd och hjälp akut, inklusive vård eller boende i ett annat hem än det egna,
- våldets karaktär och omfattning,
- hur barnets nätverk ser ut,
- våldets påverkan på barnet och dess relation till föräldrarna,
- barnets egen uppfattning om våldet,
- vardera föräldrarnas uppfattning om våldets konsekvenser för barnet, och
- barnets behov av stöd och hjälp på både kort och lång sikt.

Socialnämnden bör även utreda om någon åtgärd behöver vidtas enligt 11 kap. 1 § första stycket socialtjänstförordningen (2025:468) i fråga om vårdnad, umgänge, förmynderskap eller målsägandebiträde.

6 kap.

Ekonomiskt bistånd enligt 12 kap. 1 § SoL

Allmänna råd

Socialnämnden bör ha beredskap att kunna handlägga ett ärende som gäller en våldsutsatt vuxen i akut behov av ekonomiskt bistånd.

Av Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2013:1) om ekonomiskt bistånd framgår det när våld eller andra övergrepp av eller mot närstående särskilt bör beaktas i bedömningen av en enskilds rätt till ekonomiskt bistånd.

Skyddat boende

2 § Bestämmelser om att socialnämnden ansvarar för att enskilda som behöver stöd och skydd till följd av hot, våld eller andra övergrepp kan tas emot i ett skyddat boende finns i 9 kap. 5 § socialtjänstlagen (2025:400).¹

¹ Ändringen innebär bland annat att de allmänna råden till 6 kap. 2 § upphör att gälla.

4 § Enligt 13 kap. 8 § socialtjänstlagen (2025:400) hör till socialnämndens uppgifter att verka för att den som utsätter eller har utsatt närstående för våld eller andra övergrepp ska ändra sitt beteende. När socialnämnden fullgör uppgiften ska nämnden särskilt beakta säkerheten för den som utsätts eller har utsatts för våld eller andra övergrepp och dennes närstående.

5 § Socialnämnden ska efter en utredning enligt 14 kap. 2 § socialtjänstlagen (2025:400) erbjuda en våldsutövare insatser med utgångspunkt i dennes förutsättningar och behov.

7 kap.

3 § Vårdgivaren ska fastställa rutiner för hur anmälningsskyldigheten enligt 19 kap. 1 § socialtjänstlagen (2025:400) ska fullgöras vad gäller ett våldsutsatt barn eller ett barn som bevittnat våld.

10 § Om en vuxen visar symtom eller tecken som väcker misstanke om att personen är våldsutsatt, ska vårdgivaren se till att hälso- och sjukvårdspersonalen frågar den vuxna i enrum om orsaken till symtomen eller tecknen.

Om misstanken om våld eller andra övergrepp kvarstår, ska vårdgivaren se till att hälso- och sjukvårdspersonalen

1. beaktar vilka behov den vuxna kan ha av vård såväl fysiskt som psykiskt med anledning av våldet,
2. informerar om möjligheten till vård inom hälso- och sjukvården, stöd och hjälp från socialtjänsten samt kontakt med frivilligorganisationer,
3. hjälper den vuxna att få kontakt med socialtjänsten om denne samtycker till det, och
4. tar reda på om det finns barn i den vuxnas familj och gör anmälan till socialtjänsten enligt 19 kap. 1 § socialtjänstlagen (2025:400) vid misstanke om att barnet eller barnen far illa.

Hälso- och sjukvårdspersonalen ska i patientjournalen dokumentera vilka åtgärder som har vidtagits med anledning av det som anges i första stycket och andra stycket 1–3 samt vilka symtom eller tecken som har observerats och som väckt misstanke om att den vuxna är våldsutsatt.

12 § Om ett barn visar symptom eller tecken som väcker misstanke om att barnet är våldsutsatt eller bevittnat våld, ska vårdgivaren se till att hälso-och sjukvårdspersonalen

1. beaktar vilka behov barnet kan ha av vård såväl fysisk som psykiskt med anledning av våldet,
2. gör en anmälan till socialtjänsten enligt 19 kap. 1 § socialtjänstlagen (2025:400),
3. ställer frågor till medföljande vuxen om orsaken till symtomen eller tecknen, om det är möjligt utan att det innebär risk för barnet, och
4. frågar barnet i enrum om orsaken till symtomen eller tecknen när så är möjligt och med hänsyn tagen till barnets ålder och mognad.

8 kap.

2 § Vårdgivaren ska fastställa rutiner för hur anmälningsskyldigheten enligt 19 kap. 1 § socialtjänstlagen (2025:400) ska fullgöras vad gäller ett våldsutsatt barn eller ett barn som bevittnat våld.

Denna författning träder i kraft den 1 juli 2025.

Socialstyrelsen

BJÖRN ERIKSSON

Monica Panagio

HSLF-FS kan laddas ned eller beställas via
Socialstyrelsens publikationsservice
webb: www.socialstyrelsen.se/publikationer
e-post: publikationsservice@socialstyrelsen.se

Elanders Sverige AB, Vällingby 2025